

25.03

PIĄTEK, GODZ. 19.00, SALA GŁÓWNA

Pieśni księżniczki

Giancarlo Guerrero – dyrygent

Iwona Sobotka – sopran

NFM Filharmonia Wrocławska

Program

Witold Lutosławski (1913–1994)

Interludium [7']

Alban Berg (1885–1935)

Sieben frühe Lieder [17']

I. *Nacht*

II. *Schilflied*

III. *Die Nachtigall*

IV. *Traumgekrönt*

V. *Im Zimmer*

VI. *Liebesode*

VII. *Sommertage*

Karol Szymanowski (1882–1937)

Sześć pieśni księżniczki z baśni op. 31 (oprac. na głos i orkiestrę

K. Szymanowski i B. Dozza) – polska premiera [17']

I. *Samotny księżyc*

II. *Słowik*

III. *Złote trzewiczki*

IV. *Taniec*

V. *Pieśń o fali*

VI. *Uczta*

Paul Hindemith (1895–1963)

Metamorfozy symfoniczne na tematy Carla Marii von Webera [20']

I. *Allegro*

II. *Scherzo (Turandot)*

III. *Andantino*

IV. *Marsch*

Iwona Sobotka, fot. Ewa Żukowska

Wielką atrakcją koncertu NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą Giancarla Guerrero będzie polskie prawykonanie nowej wersji *Sześciu pieśni księżniczki z baśni Karola Szymanowskiego*. Partię solową zaśpiewa w tym utworze znakomita sopranistka Iwona Sobotka, należąca do najbardziej cenionych i rozpoznawalnych polskich śpiewaczek naszych czasów.

Koncert rozpocznie się wykonaniem *Interludium* – krótkiego, późnego dzieła Witolda Lutosławskiego z 1989 roku, które miało w założeniu kompozytora oddzielać od siebie jego dwa inne wcześniejsze utwory: *Łańcuch II* i *Partię*. Jest ono pozbawione jakichkolwiek kontrastów, utrzymane w cichej dynamice i powolnym tempie. Melodie snute przez smyczki w wolnych wartościach rytmicznych współbrzmiają z okazjonalnymi, subtelnymi wtrąceniami instrumentów dętych, perkusji, harfy, fortepianu i czelesty. Wykreowany w *Interludium* fantastyczny, oniryczny nastrój sprawia, że uznawane jest ono za jedno z najwybitniejszych dzieł w dorobku Lutosławskiego. Prawykonanie odbyło się w Monachium w styczniu 1990 roku, a orkiestrę Müncher Philharmoniker poprowadził sam kompozytor. Lutosławski zadedykował *Interludium* dyrygentowi i mecenasowi sztuki Paulowi Sacherowi.

Wysłuchamy też *Sieben frühe Lieder* Albana Berga, austriackiego kompozytora zaliczanego do najwybitniejszych twórców XX wieku. Pieśni, które zabrzmiały tego wieczoru, oryginalnie były przeznaczone na głos i fortepian, a powstały w latach 1905–1908. Był to ważny okres w rozwoju artystycznym Berga – w roku 1904 rozpoczął naukę harmonii, kontrapunktu i kompozycji u Arnolda Schönberga, wybitnego awangardowego twórcy. To właśnie on, Berg i Anton Webern byli przedstawicielami II Szkoły Wiedeńskiej. Te kompozycje Berga są wymownym świadectwem tego, że szybko zaczął on przyswajać eksperymentalne środki wyrazu promowane przez swojego mentora. Pod koniec lat dwudziestych autor *Sieben frühe Lieder* powrócił do tych pieśni i opracował wersję na głos i orkiestrę – wysłuchamy jej podczas koncertu. To muzyka mroczna, ale jednocześnie barwna i zmysłowa, doskonale oddająca pełen niepokoju zmierzch pewnej epoki, któremu odpowiadała także kryzys tradycyjnej harmoniki. Każda z pieśni Berga powstała do wiersza innego poety. Ich autorami byli kolejno: Carl Hauptmann, Nikolaus Lenau, Theodor Storm, Rainer Maria Rilke, Johannes Schlaf, Otto Erich Hartleben oraz Paul Hohenberg.

Następny utwór w programie, czyli *Sześć pieśni księżniczki z baśni* Szymanowskiego, powstał w 1915 roku do tekstów siostry kompozytora, Zofii. Długie, arabeskowe wokalizy głosu solowego tworzą nierzeczywisty, baśniowy i egzotyczny klimat. Poszczególne ogniwa otrzymały tytuły: *Samotny księżyc*, *Słowik*, *Złote trzewiczki*, *Taniec*, *Pieśń o fali* i *Uczta*. Spośród tych miniatur Szymanowski opracował w 1933 roku na głos i orkiestrę pierwszą, drugą i czwartą. Zabrzmiały one po raz pierwszy w wykonaniu Ewy Bandrowskiej-Turskiej i pod batutą Grzegorza Fitelberga, przyjaciela Szymanowskiego i niestrudzonego propagatora jego twórczości. Pieśń trzecia, piąta

i szósta doczekały się wersji orkiestrowej dopiero w czasach nam współczesnych. Przygotował je włoski kompozytor Bruno Dozza, który dogłębnie przestudiował partytury Szymanowskiego, aby stworzyć aranżację równie wysmakowaną pod względem kolorystycznym, co kompozycje autorstwa polskiego twórcy. Dozza określił pracę nad opracowaniami jako „wyzwanie, a także niezwykłą przygodę”. Włoski artysta uważa Szymanowskiego za kompozytora równie wybitnego co Debussy, Berg, Janáček, Stravinsky czy Ravel.

Metamorfozy symfoniczne na temat Carla Marii von Webera Paula Hindemitha to jeden z najpopularniejszych i najbardziej efektownych utworów tego kompozytora. Pomysł napisania dzieła na motywach romantycznych kompozycji Webera podsunął twórca w 1940 roku tancerz i choreograf Léonide Massine. Artyści nie doszli jednak do porozumienia co do kształtu dzieła. Kiedy Hindemith zaprezentował fragmenty przyszłej kompozycji (które ostatecznie stały się częścią pierwszą i trzecią), Massine był rozczarowany i poprosił kompozytora, aby bardziej trzymał się pierwowzoru. Kiedy jednak Hindemith obejrzał jedno z przedstawień Massine'a, poczuł się rozczarowany jeszcze bardziej niż on i całkowicie zrezygnował ze współpracy. Dzieło jednak napisał. Utwór składa się z czterech ogniw. Tematy wykorzystane w części pierwszej, trzeciej i czwartej pochodzą z duetów fortepianowych Webera, które Hindemith grywał dla rozrywki z żoną. Są to kolejno op. 60 nr 4 i 7 i op. 10 nr 2. Główny temat części drugiej, *Scherzo (Turandot)*, pochodzi z muzyki scenicznej Webera napisanej do sztuki Carla Gozziego w 1805 roku. Kompozytor odnalazł tę autentyczną chińską melodię w wydanym w 1767 roku *Dictionnaire de musique* Jean-Jacquesa Rousseau. Czyni to Webera pierwszym kompozytorem, który wykorzystał w muzyce symfonicznej melodię chińską nie będącą stylizacją. Melodie romantycznego kompozytora są tu wyraźnie rozpoznawalne, ale jednocześnie brzmią kompletnie odmiennie od swych fortepianowych pierwowzorów. Wielka w tym zasługa inwencji Hindemitha i jego błyskotliwej, mistrzowskiej orkiestracji. Prawykonanie tego dzieła odbyło się w 1944 roku w Nowym Jorku pod batutą wybitnego polskiego dyrygenta Artura Rodzińskiego, ówczesnego dyrektora New York Philharmonic Orchestra.

Oskar Łapeta

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania
niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości

wiepodległa

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

